

“Si realment ets part d’Israel, no hauries de ser menys que un jueu”

Sayed Kashua és un escriptor àrab israelià que ha presentat a Barcelona la seva tercera novel·la, *Segona persona del singular* (1984). Periodista i guionista, va néixer el 1975 a Tira, una població palestina que, quan es crea l’estat d’Israel, el 1948, cau en territori jueu. En les novel·les, en la columna setmanal d’un diari i a la sèrie de televisió (ara prepara una nova sèrie que el porta aqueferat), posa en evidència les contradiccions d’aquests dos mons i de la minoria àrab israeliana, que és un 20% de la població d’Israel.

—Els dos personatges principals són àrabs israelians que viuen a Jerusalem entre dos mons que s’ignoren. Aquesta és una realitat bandejada a Israel?

—El problema és quin és el significat dels ciutadans àrabs dins d’Israel o quin és el teu temps per ser acceptat com un ciutadà dins d’aquest país. Si realment ets part d’Israel no hauries de ser menys que un jueu. Un dels problemes de l’advocat [de la novel·la] és que és gelós. Sent que, per culpa d’haver abandonat el poble, tot de coses horribles li passen a ciutat.

—La minoria àrab israeliana és com si no existís a nivell internacional...

—Ja és prou difícil entendre el conflicte. Ara entendre que hi ha un altre grup, d’un milió de palestins vivint dins d’Israel és massa [somriu]. La realitat és molt més complicada. De fet, ningú va preguntar als àrabs si volien formar part d’Israel. Van dibuixar els mapes i prou.

—Un àrab que escriu en hebreu i viu en un barri jueu de Jerusalem és una excepció?

—Sí, encara que n’hi ha d’altres que ho han fet abans. Un escriptor àrab dins d’Israel ja és una barreja diferent. Que jo sàpiga, sóc l’únic àrab que viu en el meu veïnat jueu a Jerusalem. Però n’hi ha molts que no són de l’Est de Jerusalem, que vénen dels pobles i després se’n tornen als pobles un cop han acabat els seus estudis. Potser vénen a treballar a la gran ciutat i després a la nit dormen en motels barats. Per a nosaltres no hi ha cap altra solució. És molt difícil. Ningú en parla, però per a mi el somni és viure plegats en un estat democràtic

—Per què vau triar escriure en hebreu?

JORDI PLAY

Sayed Kashua.

—La principal raó és que és l’única llengua en què vaig agafar l’ús d’escriure. Quan tenia 15 anys els meus pares em van portar a una escola que ensenyava només en hebreu. Tant a l’institut com a la universitat tot ho vaig fer en hebreu. Era una cosa natural. Però també era perquè em volia adreçar a la majoria.

—Per a uns, sou un traïdor, i per d’altres, un estrany?

—No, traïdor, no. Hi va haver unes crítiques al començament, amb la primera novel·la. Però no eren per l’ús de l’hebreu sinó perquè havia intentat ser molt fidel amb els personatges. La novel·la no tracta sobre el conflicte polític, sinó sobre la llei, el matrimoni, l’art, Jerusalem, la vida de façana... Als extremistes dels dos costats segurament no els agrada sobre què escric, però en canvi, bec molt millor. Als bars jueus de Jerusalem em conviden a xopets de wisky! La majoria s’oblida de les idees si li agrada la

història o es diverteix amb el *show* de TV.

—Reivindiqueu la individualitat enmig del conflicte...

—Jo no vull ser llegit com “l’àrab” pels lectors. Però ser un àrab palestí dins de Jerusalem forma part de la teva personalitat, ser un estranger. La vida a Israel és molt tensa, però ser una minoria que tria estar desconnectada del poble és molta tensió. Els carrers de la ciutat són plens de seguretat, d’israelians i d’àrabs, i tothom es culpa. D’altra banda, com a àrabs dins d’Israel, tampoc actuem com un grup.

—Com expliquen la competició que s’estableix entre els àrabs?

—És un fet. Per exemple, al poble del pare hi ha gent que té Mercedes però no té diners per pagar la gasolina. Com que no hi ha una economia realment independent, l’única manera de demostrar que et va bé la vida és una casa més gran, un cotxe més gran...

—Quina funció atorgueu a l’humor?

—He de fer reconeixadors els personatges. Faig servir l’humor per humanitzar les situacions i per preparar el terreny. Però de vegades és difícil utilitzar-lo. Cal una certa seguretat i estabilitat per ser humorístic a estones i després deixar-ho de ser, sobretot en els temes de política.

Anna Ballbona